

RVO

Regionale verneombud

rvofond.no

SIBA – forum 23.11.2022

Regionalt verneombud Geir K Wollum

E-post: geir.wollum@rvoba.no

Tlf: 99 53 14 36

***"Menneskelige faktorer i bygg og anlegg –
hvordan tilrettelegge for å unngå ulykker?"***

Nåsituasjonen!!

Arbeidstilsynets Kompass Temarapporter

Tabell 1:

Arbeidsskadedødsfall i bygge- og anleggsvirksomhet 2020 (arbeidsgiver registrert innen næringskode 41–43). Kilde: Arbeidstilsynet.

Type aktivitet	Type arbeid	Ulykkestype	Ulykkessted	Utstyr involvert
Bygg	Ventilasjonsarbeid	Fall	Byggeplass, næringsbygg	
	Montering av takstoler	Fall	Byggeplass, enebolig	Stillas
	Kjøring til byggeplass	Trafikkulykke	Offentlig veg	Servicebil
Anlegg	Grave- og massetransport	Velt	Anlegg, næringstomt	Dumper
	Utbygging av kraftlinje	Velt	Anleggsveg	ATV
	Bergsikring. Montering av stolper til snøfangskjerm	Støt/treff av gjenstand	Anlegg, fjellside	
	Bergsikringsarbeid	Klemt/fanget	Anlegg, fjellside langs offentlig veg	Borerigg
	Frakt av avfall til avfallsstasjon	Trafikkulykke	Offentlig veg	Vogntog

Tabell 1:

Arbeidsskadedødsfall i bygge- og anleggsvirksomhet i 2021 (arbeidsgiveren er registrert innen næringskode 41–43). Kilde: Arbeidstilsynet.

Type aktivitet	Type arbeid	Ulykkestype	Ulykkessted	Utstyr involvert
Bygg	Legging av ytterkledning	Fall	Byggeplass, boligbygg	Stillas
	Befaring og kontroll	Fall	Eksisterende bygg	Stillas
	Taktekking	Fall	Industribygg	
	Montering av veggelement	Klemt/fanget	Byggeplass	
Anlegg	Inspeksjon av vei utsatt for skred	Klemt/fanget	Offentlig vei	
	Gravearbeid	Klemt/fanget	Anlegg	
	Henting av lastebil i virksomhet	Klemt/fanget	Utenfor virksomhetens garasje	Lastebil
	Transport av masser	Trafikkulykke	Offentlig vei	Lastebil med henger
	Lensing av lekter	Annet	Lekter	

Sentrale stikkord!

- Tidlig involvering,
- Brukes verneombudet? (ref. SIBA verneombudets rolle aug.2020)
- Har det rett og slett blitt så komplekse HMS-systemer at arbeidstakerne fratras retten til å tenke sjøl og for vanskelig å bidra?
- Skjer HMS-arbeidet på riktig nivå i virksomhetene?
- Når vi «spydspissen» som er arbeidstakeren i maskina, på stillaset, i grøfta?
- Er HMS blitt for akademisk slik at vi mister arbeidstakeren på veien?
- Tilknytningsforhold for arbeidstakere – underforstått opplæring og kultur

Må vi ta tilbake den praktiske forebyggingen???!!!!

«Internkontrollforskriften»

Har den druknet i haugen av ISO standarder?

- Hva sies om involvering og medvirkning her?
- **§ 5, pkt. 3: Sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes**
  - Noen som tror at det oppnås flere ting med involvering her?
    - Eierskap
    - Lojalitet mot det man har vært med å utformet
    - Praktisk rettet så alle forstår hva det handler om
    - Forenkling
    - TENKE SJÆL!!

Arbeidstakers plikter!

- a. bruke påbudt verneutstyr, vise aktsomhet og ellers medvirke til å hindre ulykker og helseskader

- c. avbryte arbeidet dersom arbeidstaker mener at det ikke kan fortsette uten å medføre fare for liv eller helse,

- d. Osv. osv

Involvering og kultur??!!

Hva med verneombudets rolle?

Ansattes representant i arbeidsmiljøspørsmål

- Vi har hørt kommentaren – dette er for komplisert for verneombudet.....!!!???. Har vi bomma da? Det er da nettopp verneombudet og hans kolleger som skal beskyttes!!
- Vi mener at riktig kompleksitet på «operative» systemer kan oppnås ved bedre involvering. Verneombudet skal.....
  - (4) Verneombudet skal tas med på råd under planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet innenfor ombudets verneområde, **herunder etablering, utøvelse og vedlikehold av virksomhetens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. AML § 3-1.**

Hva er målsettingen med godt HMS-arbeid

- «Vi skal gjøre byggherrene fornøyd med store dokumentmengder og Internasjonale standarder som kreves gjennom kontraktene»

NEI VI SKAL IKKE DET!

- Men det er faktisk mulig at byggherrene må øke bestillerkompetansen sin opp mot hva som faktisk kreves – og ikke kreve «for sikkerhets skyld»..... Det skaper forvirring der ute
- Fortsettelse følger.....

Målet med HMS

Lovens formål er:

- a. å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som **gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger**, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet,
- b. Osv. osv.

Oppsummering

- Mer involvering fra arbeidstakersiden
- Mindre komplekse HMS-systemer som «spydspissen» på arbeidsplassene kan bidra til – og å utnytte på en bedre måte.
- Still krav etter norsk regelverk – det er mer enn godt nok – har vi nok kunnskap!
- Ikke uten betydning – mere homogen sammensetning av arbeidsstokken med hensyn til kultur og sikkerhetsopplæring
- Øke «bestillerkompetansen» til byggherre – kompliserte systemer kan være en risiko i seg selv – fordi byggherren krever det!